

Programmaboekje

Schatten van Brabant oktober 2008

Provincie Noord-Brabant

schatten
van
brabant

Verborgen Schatten

Branding Zuiderwaterlinie	8
Ten Strijde: Familiewapens	9
Dutch Designweek: Landshape (in progress)	10
De Bunker	11
Ontmoetingen langs het water	12
Krabbedans op locatie: DAAR	14
Over Rietveld&Ruys in Bergeijk	15
Uniek geluidsexperiment: De Jonker en de Juffer	16
Heeswijkse Iconen	17
Romeinen langs de Dommel	20
Tekens aan de Wand	21

Mythen & Mysteries

Ziel: De tocht van een held	24
Komt dat zien! Circus in Brabant	26
Cultuur zet Groene Woud in etalage	27
Veldhovense Volksverhalen	28
De Reizende Beiaard	30
Poëzieavond Eethen	31
Tussen kerk en kroeg	32
SOLOS Expo op straat en kijktocht E	33
	34

Heilige Huisjes

Huisaltaartjes	38
Religieus erfgoed in Brabant	38
Het mysterie van Brabant	39
Heilige Driehoek E	40
Relidag Tilburg E	41
Heilige Huisjes in Roosendaal E	42
Tweeluis voor de Sint-Jan: In den beginne	43

Film/Media

Filmprogramma	46
Breda Photo 2008: Heimat Hotel	49
Witte Geit	50
6 kloosterverhalen en 6 componisten	51
De Ontmoeting: interactieve video-installatie	52

Meer Schatten

Het verleden van Nederland	56
Museumschatjes E	57
Jouw Schatten in een museum E	58
Historie van Herstorie: Vrouw en Ondernemen	60
Herinneringen Netwerk BrabantStad	61
Grande Finale Schatten van Brabant	62

Schatten van Brabant Cultuur dichtbij

Gedeputeerde van Jeugd, Cultuur en Samenleving Brigitte van Haften-Harkema: "Schatten van Brabant brengt cultuur op verrassende wijze dichtbij voor iedere Brabander. Ik ben blij met projecten die de verbeelding prikkelen. De betekenis van het verleden voor deze tijd krijgt zo op een eigentijdse wijze meer aandacht".

Nieuwe ontmoetingen

Iedere hedendaagse cultuuruiting heeft wel wortels in het verleden. Het Brabantse verleden is rijk en gevarieerd en wordt dan ook door velen gekoesterd. Schatten van Brabant is het programma van de Provincie Noord-Brabant waarin cultuurhistorie en hedendaagse cultuur elkaar ontmoeten.

Schatten van Brabant stimuleert de samenwerking tussen uiteenlopende partijen en koppelt bijvoorbeeld heemkundigen en monumentenbeheerders aan kunstenaars en vormgevers. In de projecten van Schatten van Brabant worden verhalen uit het verleden op een nieuwe manier verteld, verbeeld en vormgegeven. Dit levert vaak spannende projecten op. U leest het allemaal in dit programmaboekje.

Kijk voor het volledige programma op:

www.schattenvanbrabant.nl

Archeologische opgravingen,

Verborgен

onontdekte locaties en

Schatten

(on)zichtbare sporen in Brabant

Branding 'Zuiderwaterlinie'

Kunstexpositie over de rijke cultuurhistorie van de provincie Noord-Brabant. Het laat de betekenis zien van de 200 kilometer lange verdedigingslinie die van west naar oost, van Zeeland naar Gelderland, dwars door het Noord-Brabantse land voert. Een linie die losse objecten als forten, vestingwerken, en andere landschappelijke kenmerken verbindt. Negentien kunstenaars hebben de rijke schakering aan cultuur van de Zuiderwaterlinie in beeld gebracht om zo de samenhang en betekenis van dit erfgoed te versterken.

Deelnemende kunstenaars zijn:

Ginette Blom, Marijke Maas, Anne-Marie van den Thillart, Frank Havermans, Anna Lange, duo Jan Wessendorp/Auke van der Heide, Wiesje Peels en Yvonne Né.

Openingstijden wo t/m zo van 13.00 uur - 17.00 uur

CBK 's-Hertogenbosch

Hekellaan 2 's-Hertogenbosch

www.cbkdenbosch.nl

Ten Strijde: Familiewapens

Op de vestigingen van de Zuiderwaterlinie wapperden vroeger de banieren van de heersende ridderorden. Nu laten we kunstenaars hun gang gaan om hun eigen vlaggen te bewerken. Het Centrum Beeldende Kunst en Vormgeving West-Brabant (CBKWB) heeft banieren aangeboden aan professionele Brabantse kunstenaars/vormgevers om de uitdaging aan te gaan om een banier tot eigen kunstwerk te maken. Het thema is familiewapen. De banieren staan geëxposeerd in Parrotia te Roosendaal vanaf 3 oktober tot en met 31 oktober.

Openingstijden ma t/m do 10.00 - 17.30 uur,

vr 10.00 - 21.00 uur en za 10.00 - 17.00 uur. Zondag gesloten.

CBKWB in Parrotia, Markt 54 E te Roosendaal

www.cbk-westbrabant.nl

Dutch Designweek:

'Landshape' (in progress)

Bij de vormgeving van nieuw landschap, zoals bij de aanleg van wegen, het herinrichten van polders en natuurgebieden vormt de geschiedenis van de plek steeds vaker een inspiratiebron.

Schatten van Brabant presenteert op de Dutch Design Week in samenwerking met de Noord Brabantse Kunst Stichting een aantal voorbeeldprojecten, waarbij openbare ruimte opnieuw is vormgegeven. Historische elementen als dui-ventorens, maar ook de parachutisten van de 'Screaming Eagles' die mede verantwoordelijk waren voor de bevrijding van Zuid-Oost Brabant, spelen hierbij een belangrijke rol.

Dutch Designweek is van 18 tot en met 26 oktober.

Openingstijden ma t/m vr van 12.00 uur - 18.00 uur
vrijdag en zaterdag tot 21.00 uur

Strijp S Beukenlaan 10151 Eindhoven. Toegang is gratis.

www.dutchdesignweek.nl

DE BUNKER

De Bunker

Een multimediale tentoonstelling over dilemma's van gewone mensen tijdens de WO II. Door middel van projecties, geluidseffecten en lichtdecors krijgen bezoekers deze dilemma's voorgelegd met de vraag: "Wat zou jij doen?" Een deel van de tentoonstelling gaat specifiek over dilemma's van burgers van Breda/ Noord-Brabant. In de Bunker zijn ook 14 verhalen verzameld van Bredase ooggetuigen van de oorlog. Op 29 oktober 1944 werd Breda bevrijd. De Bunker is een audiovisuele beleving.

De Bunker is een project van Anno, het promotiebureau voor Nederlandse geschiedenis, en wordt in Breda mede mogelijk gemaakt door Schatten van Brabant. **Vanaf 24 oktober tot en met 5 december 2008 Kasteelplein Breda. Toegang is gratis.**

Openingstijden ma t/m vr 12.30 - 17.30 uur,
zaterdag 10.00 - 17.00 uur en zondag 12.00 - 17.00 uur
Scholen op afspraak 9.00 - 10.30 uur of 11.00 - 12.30 uur

www.tweedewereldoorlog.nl

Ontmoetingen langs het water

In een fietstocht langs poosplaatsen wordt stilgestaan bij het landschap en de manier waarop de mens zich tot dit landschap verhoudt. Dichters, beeldend kunstenaars en muzikanten brengen het landschap tot leven. Een initiatief van stichting Trajart, Pien Storm van Leeuwen.

Programma zaterdag 4 oktober

11.00 en 14.00 uur: Driemaal een 20 minuten durend concert musecoNAction brengt poëzie van Brabantse dichters, zangvoordracht en piano. Ledevaertkerk, Dorpsstraat 1 Chaam.

11.30 - 14.30 uur: Fietstocht. Reis door de tijd (27 km)

11.30 - 17.00 uur: Optredens langs de route

Met medewerking van kunstenaars

Noortje Korst, Annemiek van de Geijn, Jalal Alwan, Ruud Ringers, Pien Storm van Leeuwen, Anne Pillen, Albert Hagenaars, Blandine, Theo Beyers, Luran Toorians, Martin Peulen, Bart Welten, Riesjard Schropp, Laurens Sieber

Programma zondag 12 oktober

12.30 - 15.00 uur: Ledevaertkerk geopend. Dorpsstraat 1 Chaam. Vertrek fietstocht (17 km)

12.45 - 17.00 uur: Optredens langs de route

Met medewerking van kunstenaars

Jalal Alwan, Miek Coppens, Frans A. Brocatus, Pien Storm van Leeuwen, Margot Maaskant, Elly van Munster, Maria Wieggers, Jasper Mikkers, Anne Pillen

www.schattenvanbrabant.nl

Krabbedans op locatie: DAAR

Ooit lieten Rietveld, Ruys en andere beroemde ontwerpers en kunstenaars in dienst van de Ploeg, hun sporen in Bergeijk na. In het Rietveld & Ruysjaar 2008 in Bergeijk zal "Daar" een brug slaan tussen eigentijdse kunst en vormgeving enerzijds en historie van De Ploeg, Rietveld, Ruys en ontwerpers in Bergeijk. Erfgoed van nationale allure dat nu in modern perspectief wordt geplaatst door ontwerpers en beeldend kunstenaars vanuit diverse disciplines. Met medewerking van onder andere: Berber Soepboer, Karin van Pinxtieren, Tanja Smeets, Sigrid Calon, Eelco Veenman, Martin Riebeek en Inge van 't Klooster.

DAAR speelt zich af op verschillende plekken in Bergeijk en haar dorpen. Bij mensen thuis, in tuinen, plantsoenen, winkels en openbare gelegenheden zullen professionele kunstenaars een tijdelijk kunstwerk maken.

Periode 5 september -19 oktober 2008 in Bergeijk.

www.rietveldenruys.nl

'Over Rietveld & Ruys in Bergeijk'

In de ban van buiten

De unieke samensmelting van artistieke en culturele krachten in het Bergeijk van vijftig jaar geleden zal worden belicht. Wie waren Rietveld& Ruys; Wat hebben zij teweeggebracht in Bergeijk; Het werk van Rietveld & Ruys in Bergeijk. Een bijzondere koppeling tussen een binnenexpositie en de werkelijke erfgoedschatten buiten.

Periode 18 oktober - 31 december 2008

Weverij de Ploeg en omliggende park,

Riethovense dijk 20 Bergeijk. Gratis entree.

www.rietveldenruys.nl

UNIEK GELUIDS EXPERI- MENT

De Jonker en de Juffer

Het kasteel en zijn omgeving herbergen vele verhalen. Deze blijven vaak onzichtbaar als je alleen maar door de vertrekken loopt. Kasteel Heeswijk heeft een primeur in Europa met het geluidsexperiment. In een innovatief hoorspel komt het oude kasteelleven weer tot leven. Je hoort bijvoorbeeld een dialoog tussen de voormalige bewoners die inzicht geeft in de relatie tussen adel en kerk. De Jonker en de Juffer laten je het onzichtbare zien, maken je getuige van het verleden... Ik hoor, en zie wat jij niet ziet. Kom luisteren en laat je meeslepen in kasteelromances...

Medio oktober officiële opening

Locatie kasteel Heeswijk

www.kasteelheeswijk.nl

www.schattenvanbrabant.nl

Heeswijkse iconen

Kasteel Heeswijk kent een boeiende geschiedenis. Al in 1080 stond er op deze plaats een burcht, die in de loop der eeuwen vaker verfraaid dan versterkt is. De eigenaren gebruikten het kasteel namelijk vooral om te pronken. Via een rondleiding door de verblijven van de laatste adellijke familie maak je kennis met hun boeiende kasteelleven.

Op 23 oktober start een tijdelijke tentoonstelling: 'Heeswijkse Iconen'. Het contact tussen hemel en aarde'. Deze iconen zijn éénmalig terug in bruikleen. Bij zijn dood in 1975 schonk de laatste bewoner van het kasteel, baron Willem Van den Bogaerde van Terbrugge, zijn iconenverzameling aan de abdij van Berne. In ruil daarvoor houden de monniken gedurende twee eeuwen ieder jaar één mis voor het zielenheil van de familie. Deze iconen worden geëxposeerd als gebruiksvoorwerpen door bijvoorbeeld te wijzen op de brandvlekjes van dichtbij geplaatste kaarsen. Op deze manier komen de verhalen en betekenis van deze heilige voorwerpen weer tot leven.

23 oktober t/m 18 januari 2009

Periode oktober tot en met april elke zondag van

12.00 -17.00 uur. Tevens rondleidingen tijdens de kinderactiviteiten in de herfstvakantie van 12, 14 t/m 19 oktober.

Entree volwassenen €6,- p.p., kinderen van 4 t/m 12 jaar betalen €3,- p.p. Kasteel Heeswijk ligt aan de provinciale weg Heeswijk - Berlicum en is per buslijn 158 bereikbaar vanuit Veghel en 's-Hertogenbosch.

www.kasteelheeswijk.nl

Romeinen langs de Dommel

Een expositie van Romeinse vondsten in Oertijdmuseum de Groene Poort gecombineerd met een kanotocht over De Dommel tussen Eindhoven en 's-Hertogenbosch. Jong en oud krijgen hiermee een beeld van de Romeinse tijd in de regio. De archeologische vondsten zijn gemaakt tijdens recente opgravingen, zowel door professionele archeologen als ook door inwoners uit de regio die de vondsten door experts hebben laten taxeren.

Openingstijden wo t/m zo van 10.00 uur -17.00 uur

Oertijdmuseum De Groene Poort Bosscheweg 80 Boxtel

Voor informatie over de toegangsprijzen:

www.oertijdmuseum.nl

Tekens aan de wand

Tijdens een minisymposium in Bergen op Zoom wordt de opdrachtfilm van Schatten van Brabant "Muurschilderingen" vertoond. "Muurschilderingen" van Jeroen Neus en Carine van Vught is een poëtische film over de restauratie van de geschilderde muurreclame "Miss Blanche" in Bergen op Zoom. Tijdens de restauratie van geschilderde muurreclame zien we twee 'schilders' aan het werk: de restaurateur van "Miss Blanche" en een beruchte Brabantse Graffiti kunstenaar ('schrijver' in jargon). Beiden vertellen ze over hun vak, met name de techniek: over de ondergrond waar ze op werken, over hun materiaal, over de moeilijkheid om die plek te bereiken, over het gevaar, de verf etc. In de montage zijn echter verrassende mixen gemaakt. De avond wordt ingeleid door Peter Nijhof. Gedurende de avond zijn er 'life' artiesten die een 'piece' plaatsen en hiphop scratchmuziek.

Locatie Zeelandcomplex Bergen op Zoom

Datum 28 oktober 2008 **Tijd** 19.30 - 21.45 uur

Anmelden via info@schattenvanbrabant.nl

Opmerkelijke verhalen uit archieven

Mythen &

De best bewaarde geheimen

Mysteries

Bijzondere persoonlijke verhalen

ZIEL

De tocht van een held

Met ZIEL worden kunst, cultuur, zingeving en spiritualiteit met elkaar verbonden. Voor 2008 is een programma rond het thema "De tocht van een held". Puttend uit verhalen over helden zoeken we naar wat de verhalen ons nu leren, hoe de beelden ons pakken en hoe ze betekenis krijgen voor nu. Lezingen, tentoonstellingen, concerten, voorstellingen en workshops. Een productie met dans en muziek in een mooi decor en in een bijzondere context bespeeld in de Lambertuskerk. De lezingen door Hans Wopereis vormen een opmaat naar de productie.

Lezing 1 op 7 oktober:

Op weg gaan

Voor iedereen die iets meer wil weten over de weg van de held en thuis wil komen in de wereld van de sprookjes en mythen. "Op weg gaan" gaat vooral over de roep van je innerlijke gids, je innerlijke stem en hoe je daar al of niet gehoor aan geeft.

Lezing 2 op 21 oktober:

Door het duister naar het licht

De tweede lezing zal meer gaan over hoe je keer op keer, op weg naar je bestemming, beproefd wordt als mens. Hoe ga je om met angst en waar haal je de moed vandaan om door te gaan?

Openingstijden di 7 en 21 oktober 20.00 uur

Lambertuskerk Markt 60 Etten-Leur

Toegangsprijs €6,50 per lezing

www.zininetten-leur.nl

Komt dat zien! Circus in Brabant

Brabant heeft een rijke circustraditie. In iedere grote stad van de provincie wortelde wel een circus. Daarom is nu op het festival Circo Circolo een levendige tentoonstelling over circusgeschiedenis die deel uitmaakt van een groots opgezet internationaal circusfestival. De tentoonstelling geeft je een kijkje achter de schermen van het circus. Hoe (over)leefden de artiesten? Was het alleen glitter en glamour? Naast de tentoonstelling zullen op het festival verschillende andere disciplines aan bod komen, waaronder film, lezingen en kinderworkshops en het nationale en internationale circusprogramma.

Voorverkoop telefoonnummer 0900 9000 500

Data 10 t/m 19 oktober Iedere dag van 13.00 - 23.00 uur

Locatie Landgoed Velder, Velderseweg 14 Liempde.

Het festivalterrein is toegankelijk voor rolstoelgebruikers

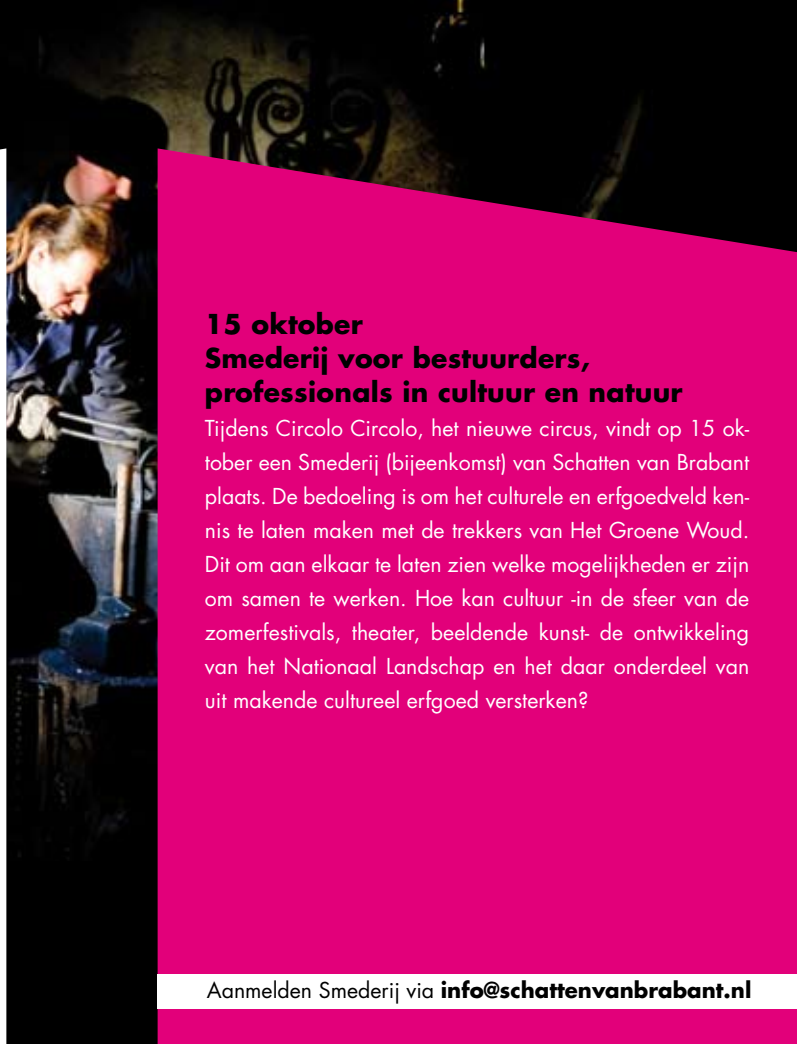
www.circocircolo.nl

Cultuur zet het Groene Woud in de etalage

Schatten van Brabant wil in samenwerking met diverse partners de betekenis van het verleden voor deze tijd op een nieuwe manier vertellen met beelden, geluiden en verhalen -of het nu een historisch landschap, een oud gebouw, of vergeten rituelen is.

Het Groene Woud / De Meierij is een uniek (historisch) landschap met een onzichtbaar verhaal. Kunst en cultuur worden ingezet om de functies en de identiteit van het landschap te verduidelijken en onderstrepen. Het Groene Woud/Meierij groeit in waarde en betekenis als het een podium wordt voor een integrale benadering van cultuur en natuur. Ook de verbinding met economische activiteiten in het Groene Woud, in het bijzonder in haar stedelijke ankerpunten, zijn van belang. Het geeft een impuls aan de ontwikkelingen die Het Nationaal Landschap een plek willen geven in het streven naar de titel "BrabantStad Culturele Hoofdstad in 2018". De samenwerkende partijen bestaan uit Stichting Streekfestival, Provincie Noord-Brabant/Schatten van Brabant en Circo Circolo.

15 oktober Smederij voor bestuurders, professionals in cultuur en natuur

Tijdens Circolo Circolo, het nieuwe circus, vindt op 15 oktober een Smederij (bijeenkomst) van Schatten van Brabant plaats. De bedoeling is om het culturele en erfgoedveld kennis te laten maken met de trekkers van Het Groene Woud. Dit om aan elkaar te laten zien welke mogelijkheden er zijn om samen te werken. Hoe kan cultuur -in de sfeer van de zomerfestivals, theater, beeldende kunst- de ontwikkeling van het Nationaal Landschap en het daar onderdeel van uit makende cultureel erfgoed versterken?

Aanmelden Smederij via info@schattenvanbrabant.nl

Veldhovense volksverhalen

Eind 19e eeuw, begin 20e eeuw schreven twee Veldhovense dorpsonderwijzers Cornelis Rijken en Jacq. Cuypers over een groot aantal boeiende en spannende verhalen en volksgebruiken. Dat deze, voordien vooral mondeling overgeleverde verhalen niet zijn verloren gegaan is dus in grote mate de verdienste van deze twee onderwijzers. Verhalen over de Klokuil, kabouters die leefden bij de grafheuvels en De Heskok, verschijningen van "De Gloeiie..." zijn er nog maar een paar. Vertelclub Veldhoven Verve brengt deze verhalen opnieuw tot leven.

Activiteiten en expositie rondom de twee markante onderwijzers in 'Erfgoedpunt Veldhoven'.

Locatie Openbare Bibliotheek Meiveld 2, Veldhoven

Vanaf maandag 20 oktober t/m zaterdag 25 oktober

www.obveldhoven.nl

De Reizende Beiaard

In Gilze-Rijen loopt in oktober 2008 een wedstrijd onder jongeren en de alle andere inwoners om te komen tot 30 melodieën voor het carillon. Iedere deelnemer mag maximaal 5 melodieën aanleveren op een cd. Tijdens een feestelijke presentatie zal het carillon van het gemeentehuis de melodieën spelen.

Locatie Gemeentehuis Gilze-Rijen

Raadhuisplein 1 Rijen

www.gilzerijen.nl

Poëzieavond Eethen

Om de culturele Schatten van het land van Heusden en Altena te benadrukken is in twee fases een poëzieroute ingericht. De tweede fase van deze route wordt tijdens een poëzieavond in de prachtige historische Hervormde kerk van Eethen afgesloten. Lokale dichters dragen hun gedicht voor. Voordrachtskunstenaar Fons de Roeck gaat in op het werk van Felix Timmermans. De avond wordt muzikaal omlijst door het zang/harp duo "Dadam" bestaande uit mezzosopraan Joke Hoosbeek en harpiste Mechteld Karlien de Jongh.

Datum Zaterdag 11 oktober 20.00 - 23.00 uur

Plaats C.Branderhortstraat 5 Eethen

Entree €10,- inclusief programma- en tekstboekje

www.aalburg.nl

Tussen kerk en kroeg

Een laatmiddeleeuwse jaarmarkt met talloze demonstraties en handelaren, muziek, theater en vele activiteiten voor kinderen. Het evenement is in een zo authentiek mogelijke stijl vormgegeven. Naast de markt die letterlijk tussen kerk en kroeg staat is er een tentoonstelling (met gebruik van multimedia) en lezingen georganiseerd. Dit project is mede tot stand gekomen door financiering van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Vr 10 oktober lezingencyclus/opening van tentoonstelling
en zo middeleeuwse jaarmarkt met programma

Datum 10 t/m 12 oktober 2008 Hooge Mierde

www.kermistussenkerkenkroeg.nl

E SOLOS

Expo op straat en kijktocht

Kijkwijzer met geluidsfragmenten voor alle klassen van het Voortgezet, Middelbaar, Hoger & Wetenschappelijk onderwijs langs SOLOS EXPO.

Deze expo bevindt zich op drie plaatsen:

- 1 Het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch
(SOLOS Verstillung = meer dan levensgrote portretten van de afgelopen 10 jaar)
- 2 Het Noordbrabants Museum (SOLOS Tumult = visueel spektakel)
- 3 En op de route, de straat expo wanneer je van het ene museum naar het andere loopt ("jongeren anno nu").

Op deze drie plekken zijn fotoportretten van jongeren (14 - 25 jaar) uit Noord-Brabant te vinden. Deze geportretteerde jongeren laten zichzelf zien, drukken uit waar zij voor staan op een plek die daar voor hen bij hoort. Tijdens de tocht loop je langs verschillende portretten en tentoonstellingen en krijg je via de kijkwijzer extra informatie, maar ook kleine vragen en opdrachten. Bij verschillende foto's kun je ter plekke geluids-

fragmenten beluisteren, waarop degene die je voor je op de foto ziet iets vertelt over zijn leven, muziek aan het maken is of een gedicht voordraagt. Aan het begin en einde van de tocht die in totaal 2 uur duurt, wordt de groep die aan de kijktocht deelneemt begeleid door een museumdocent. Bij aanvang in het Stedelijk Museum maakt hij/zij de groep wegwijs en bij aankomst in het Noordbrabants Museum reflecteert de docent met de groep op dat wat ze gezien hebben en werkt met hen aan de uitvoering van een praktische eindopdracht.

Schoolklassen kunnen de tocht reserveren in de periode 27 september t/m 31 oktober op dinsdag t/m vrijdag van 10.00 - 12.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur.

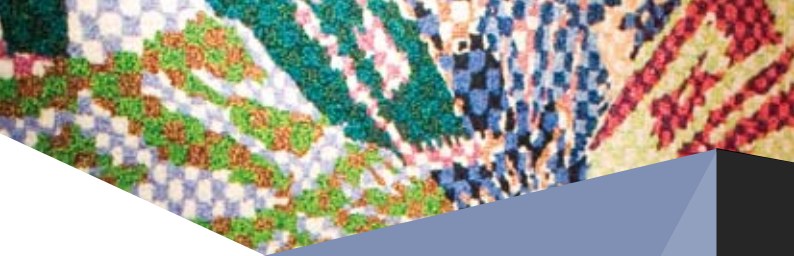
Telefoon 073 62 73 68 98 Joke Backx of Amy de Waele. Voor schoolklassen is de kijktocht gratis. Vanuit school wordt minimaal 1 begeleider verwacht.

SM's / Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch www.sm-s.nl

Magistratenlaan 100 's-Hertogenbosch

Noordbrabants Museum, Verwerstraat 41, 's-Hertogenbosch

www.noordbrabantsmuseum.nl

Religieus erfgoed

Heilige

Bezinning

Huisjes

Nieuwe Rituelen

Huisaltaartjes

In opdracht van Stichting Erfgoed Brabant maakte filmmaker Frank van Osch drie korte portretten van Brabanders en hun eigenzinnige huisaltaartjes. Wat geloof jij eigenlijk? Stichting erfgoed Brabant roept je om een filmpje van jouw huisaltaartje in te dienen.

www.erfgoedbrabant.nl

Religieus erfgoed in Brabant

De KBO Brabant organiseert in oktober 2008 een tentoonstelling van amateurkunst en een verhalenwedstrijd over religieus verleden en eigentijdse spiritualiteit. Met als uitgangspunt dat ouderen beschikken over een schat aan kennis en verhalen en vanwege de contacten met andere geloofsovertuigingen bij Nederlanders.

www.kbo-brabant.nl

Het mysterie van Brabant

Spannende verhalen over religieus erfgoed

Om de spannendste verhalen over religieuze plekken in Brabant te achterhalen is er een verhalenwedstrijd georganiseerd waarbij mensen hun verhalen à la Da Vinci Code konden insturen. Om een keuze te kunnen maken uit alle verhalen is er een deskundige jury samengesteld die op 11 oktober de winnaar bekend zal maken. Op basis van de leukste en spannendste ingezonden verhalen worden zes fietsroutes ontwikkeld. Deze routes voeren de fietser langs de religieuze bezienswaardigheden beschreven in de verhalen. Zo kan de lezer het verhaal zelf gaan beleven. Het verhalenboek en de routefolders zijn vanaf 11 oktober verkrijgbaar bij alle VVV-kantoren en UITpunten.

www.bbt.nl

www.bijzonderbrabant.nl

www.schattenvanbrabant.nl

E Heilige Driehoek

Leerlingen van het Mgr. Frencken-College & Florijn College houden een expositie van opdrachten met betrekking tot erfgoed uit de eigen omgeving. Vanaf 5 oktober tot en met eind november 2008. Mariakerk, Wilhelminalaan 63 Oosterhout.

www.schattenvanbrabant.nl

E Geloven in Gemert-Bakel

Het project erfgoededucatie is een onderdeel van het cultuurprogramma Gemert-Bakel met een verbindend gemeentelijk thema: Geloven in Gemert-Bakel. Het thema is gekoppeld aan de kinderboekenweek: Van rijm tot rap. De leerlingen van basisschoolgroep 7/8 en de brugklassen van het VMBO Commandarijcollege maken onder leiding van een fotograaf foto's van religieus erfgoed uit de eigen omgeving en gaan met een dichter/rapper aan de slag om beeld en taal te verbinden.

19 september t/m 19 oktober 2008

E Relidag Tilburg

Op 9 oktober 2008 zal voor het eerst een Relidag worden georganiseerd in de gemeenten Tilburg, Berkel-Enschot en Udenhout. Dit project heeft een educatieve doelstelling. Het wil een bijdrage leveren aan een betere samenleving met verdraagzaamheid en onderling respect. Leerlingen van het voortgezet onderwijs komen in aanraking met diverse (im) materiële vormen van religieus erfgoed in hun stad door kennis te nemen van onder andere diverse religieuze gebouwen, het elkaar vertellen van verhalen over hun geloof, normen en waarden, contacten met diverse geloofsgemeenschappen en de confrontatie met diverse geloofskwesties.

Disciplines die aan bod komen zijn excursie, rondleiding, debat en een koppeling aan de schoolvakken geschiedenis, levensbeschouwing/filosofie, maatschappijleer en kunstvakken. Het project is vakoverstijgend, afhankelijk van de gekozen invulling per school.

Donderdag 9 oktober 2008

Stichting Mommerskwartier

www.stadsmuseumtilburg.nl

E Heilige Huisjes in Roosendaal

Mensen wonen in flats of in boerderijen, rijtjeshuizen of vrijstaande huizen. Je hebt oude krotten, je hebt nieuwbouw. In wat voor huis je ook woont: Jouw huis is heilig! Leerlingen van het voortgezet onderwijs maken foto's van de voorkant van het eigen huis. Door hen met andere ogen naar hun eigen huis te laten kijken, in aanraking te brengen met architectuur en het inzetten van analoge- en digitale collagetechnieken maken ze een nieuw beeld. In oktober is een thema-avond waarin het thema Heilige Huisjes wordt belicht door onder andere Gerard Rooijackers. De analoge en digitale presentaties worden gepresenteerd in de maand november op het binnenplein van Parrotia te Roosendaal.

Markt 54E Roosendaal

www.parrotia.nl

In den beginne

Tweelুক voor de Sint-Jan

Voor de twee blinde nissen naast de voordeur van de Sint-Jan heeft Jeroen Kooijmans een videotweelúk ontwikkeld dat dienst doet als een levend glas-in-loodtafereel. Geïnspireerd door bestaande en traditionele bijbelse voorstellingen zal een hedendaagse vertaling te zien zijn die op de lege nissen wordt geprojecteerd. Poëtische beelden die aansluiting zoeken bij de beelden zoals ze in de kerk te vinden zijn. Georganiseerd door het Stedelijk Museum (SM's).

Opening do 16 oktober om 20.30 uur voor de Sint-Jan

Gedurende de avonden.

www.sint-jan.nl

www.sm-s.nl

Eigentijdse invalshoeken

Film

Verleden in beeld

Media

Tijd & Ruimte

Film/Media

De wereld van film, media en AV is een belangrijk element binnen het programma cultuur en economie van de Provincie Noord-Brabant. Voor Schatten van Brabant zijn films geselecteerd waarin de verbinding tussen verleden en heden vorm krijgt. En daarnaast films speciaal in opdracht van Schatten van Brabant.

Watersporen *Abvis*

Een kijk op het landschap en de bezigheden rond het water in de provincie Noord-Brabant vanuit het perspectief van het water zelf. Vanuit het water gezien stadsbeeld van 's-Hertogenbosch, onderwateropnames en luchtopnames om het wisselende karakter van het water en het land met zijn watersporen in beeld te brengen. Deze beelden gecombineerd met oud filmmateriaal uit het archief van de film en fotobank Noord Brabant laat zien dat het water toen

Filmprogramma tijdens Grande Finale do 30 oktober

Voor meer filmvertoningen:

www.schattenvanbrabant.nl

ook al zijn spoor volgde in het landschap en dat het water altijd zal blijven stromen.

Reis door BrabantStad (werktitel) *Olga Mink*

Een artistieke impressie van Brabant, gebaseerd op bestaand fotomateriaal van vroeger. Een portret van Brabant waarin verschillende tijdsdimensies simultaan doorelkaar lopen. Een beeld wordt gecreëerd waarin tijd en ruimte inelkaar worden verweven. Iets wat in de werkelijkheid nooit ervaren kan worden.

Johanna van Brabant *Wout Conijn*

Vier boeren die aan een landweg in Hilvarenbeek wonen, worden door een oud verhaal op een speciale manier met elkaar verbonden. Conijn maakt voelbaar wat het betekent voor de vier boeren van Westerwijk om deel uit te maken van het verhaal van Johanna van Brabant.

Muurschilderingen *Jeroen Neus*

"Muurschilderingen" is een poëtische film over de restauratie van de geschilderde muurreclame "Miss Blanche" in Bergen

op Zoom. Tijdens de restauratie van geschilderde muurreclame zien we twee 'schilders' aan het werk: de restaurateur van "Miss Blanche" en een beruchte Brabantse Graffiti kunstenaar ('schrijver' in jargon). Beiden vertellen ze over hun vak, met name de techniek: over de ondergrond waar ze op werken, over hun materiaal, over de moeilijkheid om die plek te bereiken, over het gevaar, de verf etc. In de montage zijn echter verrassende mixen gemaakt.

Verhalen van vroeger CHV, een zinnebeeld

Maureen Prins

Een film waarin oud-medewerkers van de CHV vertellen over hun werk bij dit bedrijf. De beelden worden ondersteund door beelden van de CHV toen en nu.

Promoclip Schatten van Brabant Ellen van Kempen

Het hoofdverhaal bestaat uit drie verhaallijnen die op zichzelf staan, maar wel in vorm en boodschap aan elkaar gelinkt zijn. Iedere verhaallijn heeft een gelaagdheid in betekenis waar Schatten van Brabant voor staat: "voel je wortels, vind je inspiratie, beleef je omgeving"

Breda Photo 2008: Heimat hotel

Met de actualiteit als uitgangspunt laat Breda Photo zien welke rol fotografie speelt in het maatschappelijke discours. In 2008 kiest het festival met het thema 'Heimat Hotel' voor het probleem en de schoonheid van de multiculturele samenleving. Er zijn zowel binnen als buiten exposities. Te denken valt aan locaties als Park Valkenberg en Chassépark, langs de stadsingels en Nieuwe Mark, De Beyerd, het Breda's Museum, Stichting KOP, NBKS, Idee-Fixe/Electron, Lokaal 01 en Stadsgalerij.

Oproep beeldmateriaal

De toren van de Grote Kerk is de spil van Breda met een lange historie vol verhalen over de Nassaus, het mirakel van Niervaart, het Spaanse beleg. Voor veel inwoners van Breda is de toren vooral een emotioneel gegeven, een gevoel van thuishomen. Maak een foto van de Toren vanaf de beste plek, op het meest bijzondere moment en stuur het uiterlijk 31 oktober naar nieuweveste.toren@breda.nl.

Datum Do 25 september t/m vr 31 oktober

www.bredaphoto.nl

Witte Geit

Wat is de stand van zaken van ons erfgoed; deskundigen aan het woord, de meningen van de Brabanders, historische filmbeelden, spannende ontwikkelingen en de visie van presentator Theo Verbruggen.

Binnen al deze elementen wordt er een spel gespeeld met de werkelijkheid; waar ligt de grens tussen waar en niet waar. En kan hetgeen dat niet waar is, in de toekomst wel waar worden? Komt Brabant aan zee te liggen? Het PSV-stadion als nieuwe bedevaartplek?

Witte Geit gaat net een stapje verder dan onze bestaande ideeën over erfgoed. Even kietelen, even 'over the top' om te raken en misschien wel om wakker te schudden. Want je hebt meer met je verleden dan je denkt! Witte Geit is inhoudelijk ondersteund. De eerste serie van Witte Geit is uitgezonden in het najaar van 2007. De nieuwe serie afleveringen van Witte Geit is vanaf zondagavond 14 september twaalf weken lang te zien op Omroep Brabant TV.

Aflevering terug zien? www.omroepbrabant.nl/wittegeit

6 kloosterverhalen en 6 componisten

6 beginnende filmmakers en 6 jonge componisten maken een impressie van 6 kloosterlingen en hun verhalen. Drie zusters en drie fraters vertellen een anekdote of een belevenis uit hun kloosterleven. Muzieklab Brabant heeft zes jonge componisten uitgenodigd om voor deze korte films hedendaagse muziek te componeren.

In oktober is er een stadswandeling in de Tilburgse Kruidenbuurt. Op verschillende plekken komt een monitor waarop een van de kloosterverhalen wordt getoond. De films zijn verder onder meer te zien tijdens het 'Geheugen van Tilburg' van het Stedsmuseum, op Omroep Brabant en andere culturele manifestaties. De verhalen vormen de opmaat voor een groter project om kloosterverhalen vast te leggen.

www.verhalis.nl en www.geheugenvantilburg.nl

Ontmoeting

een interactieve video-installatie

De discussie rond het wel of niet dragen van de hoofddoek op straat, suggereert dat dit een nieuw fenomeen is in onze samenleving. Kunstenaars/filmmakers Marloes Hoogenstraaten en Ingrid van Zummeren maken met hun interactieve video-installatie zichtbaar dat door de tijden heen het hoofd bedekt werd, ook in Brabant. Door letterlijk fysiek meer afstand te nemen tot het beeld ga je meer op in het verleden. Door meer naar voren te komen verdwijnt het verleden langzaam en maakt plaats voor het heden. Het project is geen pleidooi voor het wel of niet dragen van een hoofddoek. Het gaat om beelden uit het verleden die een relatie aangaan met het heden. Een rol daarbij spelen cultuur, religie en traditie. Gelijkertijd met de video-installatie is er een kleine tentoonstelling ingericht met hoofdbedekkingen uit het verleden, zoals poffers en hoedjes en ook hedendaagse hoofddoeken van de ontwerpster Cindy van den Bremen. Ook is er een lezing door Sigrid van Roode over hoofdbedekking door de tijd in verschillende culturen.

Concept en uitvoering Marloes Hoogenstraaten en Ingrid van Zummeren in samenwerking met Schatten van Brabant en de gemeente Eindhoven.

Wanneer Ma 20 t/m vr 24 oktober 2008.

Dagelijks van 9.00 - 16.00 uur. Ma van 9.00 - 19.00 uur.

Opening Ma 20 oktober van 17.00 - 19.00 uur.

Locatie Stadskantoor Eindhoven

Stadhuisplein 10 Eindhoven

Lezing Donderdag 23 oktober van 17.30 - 19.30 uur

Locatie Stadhuisplein 1, Eindhoven

Doorkijkje van het verleden

Meer

naar de toekomst

schatten

Nieuwe doorzichten

Het verleden van Nederland

Iedere generatie zoekt eigen ankers in het verleden. Maar altijd weer moeten de hoofdlijnen van het verhaal worden verteld. "Want wie het verleden kwijtraakt, verliest ook de greep op de toekomst" (Geert Mak, 2008). In het najaar van 2008 wordt multimediacampagne "Verleden van Nederland" gelanceerd, die tot doel heeft om het historisch bewustzijn in Nederland te vergroten. Ruggengraat van de campagne is een achtdelige documentaireserie, uitgezonden door NPS/VPRO (vanaf zondag 12 oktober, 20.15 uur, Nederland 2). Daarin voert presentator Charles Groenhuijsen de kijker op meeslepende wijze langs de geschiedenis van Nederland, van de prehistorie tot nu. In dit kader is in Noord-Brabant een gevarieerd programma samengesteld. De aftrap van de Brabantse campagne vindt plaats op woensdag 15 oktober in het Regionaal Historisch Centrum in Eindhoven. De hele dag krijgen bezoekers een middeleeuws programma voorgeschoteld, met als hoogtepunt een lezing van Herman Pleij.

www.verledenvannederland.nl

E Museumsschatjes

Brabant is rijk aan musea. Ieder museum is eigenlijk een schatkamer met bijzondere voorwerpen. Maar wanneer is een voorwerp eigenlijk bijzonder? En wat is eigenlijk de grootste schat van een museum? En welke schatten zouden de Brabantse kinderen kiezen? Museumsschatjes is een erfgoedproject van Erfgoed Brabant i.o. en is ontwikkeld in het kader van Schatten van Brabant een initiatief van de Provincie Noord-Brabant.

In de hele maand oktober 2008 kunnen de groepen 5 t/m 8 van de Brabantse basisscholen gratis naar een van de deelnemende musea in Brabant om op zoek te gaan naar hun grootste museumsschat. Rondom het museumbezoek is kant-en-klaar lesmateriaal ontwikkeld waarmee het thema erfgoed in de klas geïntroduceerd kan worden.

Deelname is gratis

Kijk voor meer informatie over de aanmeldingsprocedure:

www.erfgoededucatiebrabant.nl

E

Jouw schatten in een museum!

Bijna alle kinderen verzamelen wel iets. Spullen die 'in' zijn zoals smurfen, wuppies of welpies of dingen die ze mooi, gek of bijzonder vinden. Net als een verzameling van een kind, kent een museumcollectie een aantal topstukken. Deze worden gekoesterd en krijgen de beste plek in de tentoonstelling. Het zijn dé grote museumschatten. Het Noordbrabants Museum richt in het kader van Schatten van Brabant een speciale ruimte in, waar Brabantse kinderen tijdelijk hun schatten op museale manier presenteren.

Bij de opstelling wordt een filmpje vertoond waarin de jonge verzamelaars over hun collectie vertellen. In de verschillende videoportretten van de verzamelaars komt de vraag: "Wat gebeurt er over 100 jaar met de verzameling?" Tijdens de wandeling komen vragen als: "Waarom verzamelt en bewaart het museum al die verschillende spullen?" "En hoe komt het dat het ene stuk meer waard is dan het andere?" In plaats van de museale collectie als uitgangspunt, kies je voor de verzameling van het kind.

www.noordbrabantsmuseum.nl

Historie van Herstorie

Ondernemende vrouwen in Brabant

Dat vrouwen in deze tijd managementposities bekleden, uitmuntende sportprestaties mogen leveren of eigen ondernemersnetwerken opzetten, is niet een vanzelfsprekende gebeurtenis. Talentvolle, opmerkelijke en daadkrachtige vrouwen hebben hier in het verleden heel wat werk voor moeten verzetten en doen dat nog steeds. "Historie van Herstorie" gaat over ondernemende vrouwen uit Brabant die een verschil gemaakt hebben of in het heden een verschil willen maken. Op 23 oktober 2008 wordt "Historie van Herstorie" georganiseerd in de Bois Le Duc -zaal van het Provinciehuis in 's-Hertogenbosch. De opmaat bestaat uit een middag met lezingen, workshops, illustratieve voorbeelden van ondernemende vrouwen maken de vertaling naar de praktijk. Genodigden ontvangen meer informatie via de Provinciale Vrouwenraad Noord-Brabant.

Donderdag 23 oktober

Bois le Duc-zaal , Provinciehuis Noord-Brabant

Brabantlaan 1, 's-Hertogenbosch

Herinneringen Netwerk BrabantStad

De Vereniging Brabantse Basisbibliotheken en kunstenaars-initiatief 'Tilburg Cowboys' willen in oktober van start gaan met het opbouwen van een persoonlijke collectie van verhalen rond spullen. De Tilburg Cowboys trekken de buurt in met een bakfiets vol spullen met een persoonlijk verhaal. Bewoners worden uitgedaagd hun eigen voorwerp met herinnering toe te voegen. Door een ruilhandeling delen mensen hun herinneringen en verhalen. Gewone dingen met een bijzonder verhaal krijgen zo een nieuwe betekenis. Elke herinnering krijgt een plek op de site en aan de HerinneringenMuur in de bibliotheek als basis voor nieuwe sociale netwerken. De verhalen van de 'levenssouvenirs' vormen in de loop van tijd het collectief geheugen van BrabantStad.

locatie/tijd kijk op www.schattenvanbrabant.nl

Vereniging Brabantse Basisbibliotheken zie www.dobb.nl

Tilburg Cowboys zie www.herinneringennetwerk.nl

Grande Finale Schatten van Brabant

Geheel in stijl van Schatten van Brabant vindt op 30 oktober de Grande Finale plaats. Kriskras door het Provinciehuis krijgen bezoekers fragmenten van de Schatten van Brabant editie 2008 voorgeschoteld. Als bezoeker zit je letterlijk zelf aan de knoppen om zo jouw verhalen en verbeelding te volgen. Deelnemers en genodigden ontvangen een uitnodiging voor donderdagmiddag 30 oktober 2008. Ook voor publiek is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar.

Donderdag 30 oktober vanaf 15.00 uur

Provinciehuis Noord-Brabant

Brabantlaan 1, 's-Hertogenbosch

Anmelden via info@schattenvanbrabant.nl

Schatten van Brabant is het culturele programma van de Provincie Noord-Brabant rond de betekenis van het verleden voor de eigen tijd. Het programma komt tot stand i.s.m. diverse partners. De mooiste verhalen komen op een bijzondere manier tot leven.

Projectleiding

Geurt Grosfeld svb@schattenvanbrabant.nl

Simone Kramer regie@schattenvanbrabant.nl

Secretariaat

Elles van Pinxteren info@schattenvanbrabant.nl

telefoon 073 681 2201

Communicatie & redactie

Jacqueline van Kempen communicatie@schattenvanbrabant.nl

Projectgroepleden

Gerbrand Hoek (toerisme), **Jacqueline Kostermans** (beeldende kunst), **Daphne Linsen** (educatie) en **Heleen Moors** (productie) en vertegenwoordiger van Erfgoed Brabant i.o.

**KIJK VOOR HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP
WWW.SCHATTENVANBRABANT.NL**

Wijzigingen en onjuistheden voorbehouden